

Ewa Bal

Polonistyka na Uniwersytecie w Neapolu

Postscriptum nr 1(53), 295-298

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EWA BAL

Università degli Studi di Napoli „L'Orientale”

Polonistyka na Uniwersytecie w Neapolu

Istituto Universitario Orientale, najstarszy ośrodek orientalistyki w Europie, powstał w 1732 roku jako Collegio dei Cinesi, założony przez Matteo Ripa, który po powrocie z Chin stworzył szkołę języków obcych dla celów misyjnych. Cechą charakterystyczną tej szkoły było nauczanie języka mówionego, a nie pisanego. Dzięki swemu nowatorskiemu podejściu do dydaktyki językowej Collegio dei Cinesi stało się jednym z pierwszych ośrodków studiów wyższych w Europie, gdzie uczono języków, znajdujących się dotychczas poza klasycznym uniwersyteckim kanonem. To właśnie w Neapolu najwcześniej zaczęto uczyć nie klasycznej greki, ale dimótiki oraz języka średnio-bułgarskiego, a nie starobułgarskiego. W kolejnych latach w Collegio dei Cinesi — przekształconym na kilka lat 1869—1887 w Real Collegio Asiatico Slavo-Serbo, a w 1933 roku w Reggio Collegio Orientale — stopniowo zaczęto wprowadzać także języki i kulturę islamu oraz europejskich krajów prawosławnych.

Katedra Literatury i Języka Polskiego na Uniwersytecie w Neapolu — który od 1953 roku nosił nazwę Istituto Universitario Orientale (a obecnie Università degli Studi di Napoli „L'Orientale”) — została założona w 1942 roku przez wybitnego slawistę, krytyka literackiego i tłumacza literatury polskiej, prof. Enrico Damianiego. W następnych latach katedrą kierowali prof. Dan Danino Di Sarra (1953—64), prof. Riccardo Picchio (1966—67), prof. Stanisław Piekut (1969—78). Od 1979 roku Katedrę prowadzi prof. Jolanta Żurawska. W latach osiemdziesiątych ostatecznie ukształtowała się dzisiejsza czterowydziałowa struktura uniwersytetu (Wydział Filologiczno-Filozoficzny, Wydział Języków Obcych, Wydział Nauk Politycznych, Wy-

dział Studiów nad Islamem), w ramach której pozycja Katedry zdecydowanie się umocniła. Świadczą o tym chociażby dwa etaty lektorskie, jeden z wymiany kulturalnej polsko-włoskiej, a drugi mianowany przez uczelnię. Dziś Katedra Literatury i Języka Polskiego jest częścią Departamentu Studiów nad Krajami Europy Wschodniej, zaś prowadzone na niej zajęcia z historii literatury polskiej oraz lektorat języka polskiego adresowane są do studentów następujących kierunków: komparatystyki języków i kultur, nauk politycznych oraz mediacji kulturalnej z Europą Wschodnią. Ponadto od 1994 roku prowadzony jest na uniwersytecie przez prof. Aleksandra Wilkonía kurs historii języka polskiego.

Wykłady prof. Jolanty Żurawskiej w ramach kursu literatury polskiej odbywają się w cyklu trzyletnim i obejmują historię literatury polskiej od jej początków do współczesności. Literatura polska jest analizowana na szerokim tle literatur europejskich oraz porównawczo — w kontekście historycznych związków polsko-włoskich. Zajęcia odbywają się w wymiarze czterech godzin tygodniowo dla każdego roku studiów i kończą się egzaminem po upływie każdego roku akademickiego. Kurs literatury uzupełniany jest corocznie cyklem seminariów i wykładów monograficznych. Studenci uczęszczają ponadto na lektorat języka polskiego, prowadzony, w zależności od kierunku studiów, przez trzy lub dwa lata. Lektor z wymiany kulturalnej prowadzi kurs gramatyki normatywnej i opisowej języka polskiego w wymiarze 4 godzin tygodniowo dla każdego rocznika oraz semestralne konwersatoria językowe, zaś lektor mianowany zajęcia komunikacyjne oraz ćwiczenia z tłumaczeń, w podobnych czterogodzinnych modułach.

Prócz zajęć dydaktycznych pracownicy Katedry konsekwentnie rozwijają indywidualne badania naukowe. W obszarze zainteresowań naukowych prof. Jolanty Żurawskiej leżą polska literatura renesansu, baroku i poezja współczesna, historia melodramy jako gatunku muzycznego oraz komparatystyczne studia kulturowe polsko-włoskie. Jest autorką licznych artykułów i książek: *La poetica di K.I. Gałczyński* (1980), *Pod maską Alcyny, czyli La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina F. Saracinellego i Wybawienie Ruggiera z Wyspy Alcyny S.S. Jagodyńskiego* (1996), *Monte Cassino. History — People — Memory* (2000), *Miedzy Gryzeldą a Grażyną. Studia i szkice polsko-włoskie* (2002) organizatorką konferencji naukowych: *Renesans w Polsce* (1989), *Barok w Polsce* (1990), *Konstytucja 3 maja a konstytucjonalizm europejski XVIII w.* (1991), *Traduzione e dialogo tra le nazioni, dedicato alla memoria di Enrico Damiani* (2003), *K.I. Gałczyński al suo tempo e oggi* (2004), które zaowocowały tomami wydanymi w Neapolu pod jej redakcją. Dr Teresa

Wilkoń, od 1991 r. adiunkt w Katedrze Literatury Współczesnej Uniwersytetu Śląskiego i od 1996 r. mianowany lektor języka polskiego na Uniwersytecie w Neapolu, zajmuje się polską poezją współczesną: *Polska poezja socrealistyczna w latach 1949—1955* (1992), *Między konwencją a Arkadią. Szkice o poezji polskiej XX wieku* (2001), *Obrazy Neapolu w poezji polskiej XIX i XX wieku* (2006) w swych ostatnich artykułach i publikacjach książkowych śledzi motyw Neapolu, jako *genius loci* w polskiej poezji romantyzmu, pozytywizmu, i modernizmu (*Napoli nella poesia polacca XIX ed inizio XX secolo* (2005)). Prowadząca od 2004 r. lektorat w Neapolu w ramach wymiany kulturalnej polsko-włoskiej Ewa Bal jest teatrologiem, italianistką i tłumaczką (przełożyła na polski dramaty N. Ginzburg i P.P. Pasoliniego), w ramach studiów doktoranckich na Uniwersytecie Jagiellońskim kończy rozprawę doktorską na temat ciała i dyskursu seksualności we współczesnym dramacie włoskim, przygotowuje także publikację *Antologii współczesnego dramatu włoskiego*.

Katedra Literatury i Języka Polskiego działa w oparciu o liczne porozumienia międzyrządowe i międzyuczelniane. W ramach umowy o współpracy i wymianie kulturalnej polsko-włoskiej, najlepsi studenci włoscy, jako stypendyści rządu polskiego, korzystać mogą z letnich i zimowych kursów językowych w Polsce. Ponadto Katedra uczestniczy w owocnych programach współpracy w ramach strategicznych umów zawartych z głównymi ośrodkami uniwersyteckimi w Polsce — od 1989 roku z Uniwersytetem Warszawskim, od 1990 roku z Uniwersytetem Śląskim i od 2000 roku z Uniwersytetem Jagiellońskim.

Znaczenie i pozycja Katedry Literatury i Języka Polskiego na Uniwersytecie „L’Orientale” w Neapolu po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz po utworzeniu na uczelni nowych kierunków studiów (zwłaszcza kierunku mediacji kulturalnej z Europą Wschodnią) zdecydowanie wzrosło. Dla osób myślących o pracy w rozszerzonej Europie stanowi jedyną okazję do kompetentnego zapoznania się z kulturą, literaturą i językiem polskim, jak również zdobycia niezbędnych doświadczeń w ramach szeroko rozpropagowanego przez uczelnię programu stypendiów językowych, naukowych i staży studenckich w Polsce, oraz szansę wymiany myśli i dialogu kulturowego w obrębie programu wykładów gościnnych pracowników naukowych z zaprzyjaźnionych uczelni w Polsce.

Literatura

- Wilkoń T., 1992: *Polska poezja socrealistyczna w latach 1949—1955*, Katowice.
- Wilkoń T., 2001: *Między konwencją a Arkadią. Szkice o poezji polskiej XX wieku*, Katowice.
- Wilkoń T., 2006: *Obrazy Neapolu w poezji polskiej XIX i XX wieku*, Katowice.
- Żurawska J., 1980: *La poetica di K.I. Gałczyński*, Neapol.
- Żurawska J., 1996: *Pod maską Alcyny, czyli La liberazione di Ruggiero dall'isola d'Alcina F. Saracinellego i Wybawienie Ruggiera z Wyspy Alcyny S.S. Jagodyńskiego*, Neapol.
- Żurawska J., 2000: *Monte Cassino. History — People — Memory*, Warszawa.
- Żurawska J., 2002: *Między Gryzeldą a Grażyną. Studia i szkice polsko-włoskie*, Katowice.